

## KULTURA

## Donacija Wuert-Klepač Muzeju grada Zagreba



ZAGREB -Ravnatelj Muzeja grada Zagreba Vinko Ivić i Marina Wuert-Klepač potpisali su ugovor o primopredaji donacije kojim Marina Wuert-Klepač tom muzeju daruje umjetničku ostavštinu svojih roditelja - zagrebačke operetne prvakinja Ruže Cvjetičanin-Klepač (1916.-2002.) i Rudolfa Klepača, fagotista, dirigenta i pedagoga svjetskoga glasa (1913.-1994.).

Zbirka sadržava više od tisuću predmeta, a dio koji se odnosi na Ružu Cvjetičanin su kazališni kostimi, modni pribor i scenski nakit, fotografije, kazališni i koncertni plakati, programske knjižice, notna izdanja, časopisi i novinski isječci o djelu velike umjetnice.

Kazališna karijera Ruže Cvjetičanin vezana je u dva zagrebačka kazališta - Hrvatsko narodno kazalište (1933.-1955.) i Zagrebačko gradsko kazalište »Komedija« (1955.-1969.). Govoreći o životu velike operetne umjetnice, muzikologinja Jagoda Martinčević istaknula je da je riječ o umjetnici koja je ostvarila sve naslovne uloge primadonskoga i subretskog repertoara u operetama te neke manje uloge u nekoliko opera.

Među notnim izdanjima istaknula je glasovirsko izdanje partiture Tijardovićeve »Male Floramy« s maestrovom posvetom velikoj umjetnici. U zbirci Rudolfa Klepača je više od 550 predmeta koji svjedoče o jednoj vrhunskoj solističkoj, dirigentskoj i pedagoškoj karijeri koja je trajala više od pola stoljeća, rekla je. Oko polovice zbirke čine koncertni plakati i programske knjižice s hrvatskih, europskih i američkih gostovanja, bogata hemeroteka iz domaćega i stranoga tiska koja svjedoči o Klepačevim vrhunskim interpretativnim metodama i popularizaciji fagotističke glazbene literature.

Dodala je da je Klepač imao dvije »glazbene domovine« Hrvatsku i Austriju, to jest Zagreb i Salzburg, u koji je otišao 1955. i bio profesor na Mozarteumu te solist istoimenog orkestra, a osno- vao je i nekoliko puhačkih orkestara.

Martinčević je istaknula da će donacija biti okosnica za buduća dva muzeja, glazbeni i kazališni, koji nedostaju Zagrebu. Donaciju su pripremile Maja Šojat-Bikić iz Muzeja grada Zagreba i darovateljica Marina Wuert-Klepač. Zbirka će biti smještena u dijelu donacija Muzeja grada Zagreba i uskoro će biti predstavljena javnosti. [Hina]

## KNJIŽEVNOST Tribina »Zagrebačke posvete« posvećena Josipu Severu

## Severova karizma još uvijek traje

Na prvoj tribini novopokrenutog ciklusa »Zagrebačke posvete« obilježena je 20. obljetnica smrti ovoga poete

Ines KOTARAC

ZAGREB - Da je predvorje Muzeja za umjetnost i obrt bilo i dvostruko veće, u petak bi na večer bilo prepuno štovatelja lika i djela nepopravljivog boema i zvjezdanog pjesnika Josipa Severa. Dvadeseta obljetnica smrti ovog poete obilježena je na prvoj tribini novopokrenutog ciklusa tribina nazvanih »Zagrebačke posvete«. Nakon Severa nizat će se večeri posvećene Miroslavu Krležu, A. G. Matošu, A. B. Šimiću, Vesni Parun i drugim piscima kojima je Zagreb bio duhovna poveznica.

## Ulog zvjezdanog i zvučnog

Od Gorana Matovića, koji je dirigirao ovim multimedijalnim događajem, može se naučiti kako napraviti zanimljivu i toplu večer u kojoj se poezija uzdigla do sveмирskih prostranstava, baš kako i dolikuje sjećanju na Severa. Koloplet pjesama i reminiscencija na Josipa Severa popraćen je s dva filma - dokumentarnom snimkom na kojoj Sever govori o Majakovskom i filmom Asija Imamovića »Nema povratka« u kojem Sever glumi.

U pismu upućenom dragom Joži akademiku Zvonimir Mrkonjić pokušao je objasniti Severu kako je postao opće mjesto, gradivo za enciklopedije, a kako je sve-



Zanimljiva i topla večer: »Zagrebačke posvete« u MUO

jedno ostao kamen spoticanja. Iako je za života objavio samo dvije zbirke pjesama »Diktatora« i »Anarhokor«, a još su dvije rekonstruirane iz njegovih rukopisa, on je živio poeziju i utjecao na brojne mlađe pjesnike. Oslanjajući se na neke sastavnice ruskih formalista, na svoju pjesničku subraću Majakovskog, Hljebnikova i Kručoniha, Sever je uporno dokazivao da poezija nije intimističko govorenje sebi u bradu, nego rječita pljuska građanskoj poslušnosti. Branko Maleš se prisjetio jutara poezije u ko-

Nizat će se večeri posvećene Krleži, Matošu, Šimiću, Vesni Parun i drugim piscima kojima je Zagreb bio duhovna poveznica



Goran Matović

jima bi mladi pjesnici čitali svoje pjesničke pokušaje, a Sever bi bez ustezanja prekidao jedne govoreći da je to što pišu fantastično, i druge govoreći da to što su napisali ne vrijedi ništa.

## KONCERT Zagrebačka filharmonija i pijanistica Martina Filjak

## Različiti pristupi istom djelu

■ Nedavno ga je svirao Danijel Detoni, a prošloga petka svoju je interpretaciju ponudila Martina Filjak - riječ je o Bartókovu Trećem klavirskom koncertu

Mirta ŠPOLJARIĆ

Zanimljivo je kada se dogodi situacija da u vrlo kratkom vremenskom roku imate priliku čuti na pozornici isto djelo u izvedbi dvoje različitih glazbenika, koji su k tomu dvoje uspješnih mladih hrvatskih pijanista.

Takav se slučaj dogodio s Trećim klavirskim koncertom Béle Bartóka, koji smo prije otprilike dva tjedna slušali u interpretaciji Danijela Detonija uz Simfonijski orkestar HRT-a, a prošloga petka u Dvorani »Lisinski« svirala ga je Martina Filjak uz Zagrebačku filharmoniju.

Dva različita pristupa jasno su bila vidljiva, oba sa svojim prednostima i nedostacima. Oba koja proizlaze iz kvalitetne pijanističke pripremljenosti, ali im se pristupi i shvaćanja glazbenog predloška razilaze. Za interpretaciju Danijela Detonija ustvrdili smo da duboko za- dire u strukturu Bartókova djela i vrlo vješto reminiscira njegove poveznice, prepoznajući ih u strukturnom protoku i ističući upravo kada je to potrebno. Njegova

svirka bila je kristalno čista, upravo kako to Bartók želi ovim svojim posljednjim opusom, a određena suzdržanost izričaja shvaća se kao pozitivna karakteristika. Ipak, njegovoj je interpretaciji nedostajalo nešto više dinamičkoga i karakternoga nijansiranja.

Martini Filjak pak nijansiranja nije nedostajalo, ona je pokazala širok spektar izražajnih mogućnosti. Suvereno je i uvjerljivo vladala solističkom dionicom, na-

mećući se kao glavni protagonist na pozornici. No, njen pristup je u maniri interpretacije romantičarske klavirske literature, širokoga luka fraziranja i malo suviše polaganja na sviračku efektnost. Što u konačnici nije baš najbolje rješenje za partituru poput Bartókova Koncerta.

Izvedbu Bartókove skladbe okružile su dvije orkestralne izvedbe, pri čemu je Zagrebačku filharmoniju vodio kineski dirigent En

Shao, koji je većinu svoje karijere izgradio u Velikoj Britaniji, kamo je otišao 1988. godine. Već se prije pokazao kao vrlo pozitivna snaga pred Zagrebačkom filharmonijom, a možda prste u tomu ima njegova glazbenička svestranost - već u djetinjstvu svirao je violinu i klavir, kao tinejđer djelovao je kao skladatelj, pijanist i udaraljkaš u lokalnom orkestru u Kini, a potom se posvetio pozivu dirigenta.

Pod njegovim dinamičnim

i promišljenim vodstvom Filharmonija je te večeri svirala »Epikurov vrt« Ive Josipovića i Četvrtu simfoniju, »Talijsku«, Felixa Mendelssohna Bartholdyja. Josipovićevo djelo tražilo je velik simfonijski orkestar s pojačanim udaraljkaškim instrumentima, za razliku od Mendelssohnove simfonije s kompletnim gudačkim aparatom, ali reduciranim puhačima i samo timpanima.

Ovakve različitosti u sastavu dobre su za rad na zvuku ansambla i njegovoj cjelovitosti. Pri tomu, izvedbi »Epikurova vrta«, djelu složenih zvukovnih namaza, bilo je potrebno više jasnoće i transparentnosti, baš zato da bi takvi namazi dobili na svom karakteru. Ali je zato izvedba Mendelssohnove simfonije vrlo ugodno iznenadila. Svaki član ansambla disao je sa svojom dionicom, cijelim ansamblom i dirigentovim sugestijama, a rezultat je bila odlična i nadahnuta interpretacija, koja je pokazala da Filharmonija i te kako može kada se potpuno usredotoči na zadatak.



Nadahnuta interpretacija: S izvedbe u »Lisinskom«